

Виживання. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах України

Анотація

Вживання в зоні бойових дій включає в себе вміння забезпечити захищене, зручне і максимально комфортне укриття, створення замаскованої системи тайників для зберігання запасів їжі та води, зброї та боєприпасів, амуніції, матеріально-технічних засобів. Водночас військові мають вміти готувати їжу, надавати медичну допомогу побратимам, використовувати козацькі навички прихованого пересування, блискавичної атаки та відступу. Пластунські знання з психологічної підготовки та саморегуляції, використання рельєфу місцевості та особливостей — додаткова перевага та основа перемоги.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО
З ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ ПІДГОТОВКИ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

ВИЖИВАННЯ

ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

УДК 355/359

В 41

**Вживання. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах
В 41 України.** Методичні рекомендації. — Київ: «Центр учбової літератури», 2023.
— 88 с.

ISBN 978-611-01-2825-4

Вживання в зоні бойових дій включає в себе вміння забезпечити захищене, зручне і максимально комфортне укриття, створення замаскованої системи тайників для зберігання запасів їжі та води, зброї та боеприпасів, амуніції, матеріально-технічних засобів. Водночас військові мають вміти готувати їжу, надавати медичну допомогу побратимам, використовувати козацькі навички прихованого пересування, блискавичної атаки та відступу. Пластунські знання з психологічної підготовки та саморегуляції, використання рельєфу місцевості та особливостей — додаткова перевага та основа перемоги.

ISBN 978-611-01-2825-4

© «Центр учбової літератури», 2023.

I. Довідковий матеріал для проведення занять з виживання

Тема 1: Забезпечення життєдіяльності.

Заняття 1. Вибір місця та обладнання укриттів. Організація місця денного та нічного відпочинку. Вузли та зв'язки. Організація охорони, оборони та спостереження. Вибір маршруту входу (виходу) з місця відпочинку, підтримання слідової дисципліни. Призначення пунктів збору. Створення системи тайників для зберігання запасів матеріально-технічних засобів. Сигнали розпізнавання. Маскування слідів свого перебування. Дії військовослужбовців (групи) у разі виявлення противником.

1.1. Вибір місця та обладнання укриттів. Організація місця денного та нічного відпочинку

Незалежно від умов, в яких організовується укриття, воно має забезпечувати:

- надійне укриття особового складу від наземного і повітряного спостереження противника;

- хороші умови для спостереження за підступами до укриття;

- скритність виходу із займаного укриття;

- можливість обладнання надійних прихованих сховищ (тайників) для матеріально-технічних засобів і продуктів харчування;

- місце для приготування їжі;

- відхоже місце.

Найпростішими укриттями можуть бути курені різних типів, намети, навіси, чуми з підручних матеріалів. У гірській місцевості для цієї мети можуть використовуватися глибокі яри, укриття під скелями, ущелини.

Укриття, створювані в ґрунті, необхідно ретельно маскувати

під фон навколишньої місцевості. Слід робити різні приховані віддушини для доступу свіжого повітря і обов'язково мати запасний вихід, користування яким дозволяється командиром групи тільки в разі крайньої необхідності.

Створювані укриття повинні відповідати таким основним вимогам:

- мати приховане розташування, виключати демаскуючі ознаки;
- максимально відповідати прямим призначенням (забезпечувати відпочинок і обігрів особового складу, нормальні умови для розміщення);

- забезпечувати приховане перебування;

- забезпечувати можливість швидкого виходу.

Місця для відпочинку (укриття) вибираються, за можливості, на закритій важкодоступній місцевості, куди обмежений доступ противника на транспортних засобах, а також місцевих жителів. Такими місцями (рисунк 1) можуть бути: ліс, яри, густий чагарник, болотні острови, покинуті шахти, печери. Однак не завжди умови дозволяють використовувати природні укриття, особливо в степових районах.

Рисунок 1 – приклади місць для укриття.

Тип укриття залежить від наявних засобів і наявності часу. Однак, у кожному разі воно повинно вирішувати основну задачу – укривати людей від несприятливих погодних умов і зберігати тепло багаття і тіла людини. У зв'язку з цим, укриття повинно бути

невеликим, унеможливлювати потрапляння води і вітру. Необхідно, також, забезпечити відповідну вентиляцію в укритті, щоб не задихнутися від скупчення вуглекислого або чадного газу.

Види укриттів.

Види укриттів бувають різними та залежать від умов місцевості, наприклад:

Навіс з пончо (рисунок 2).

Для його створення не вимагається багато часу або особливе спорядження.

Вам знадобитися пончо, мотузок завдовжки 1,8-3 метри, три кілочки завдовжки близько 15 см і два дерева (чи дві колоди), розташовані на відстані 2-2,5 метра одне від одного. Перш ніж вибрати дерева (чи вибрати місця установки колод) визначите напрям вітру. Переконаєтесь в тому, що задня частина навісу знаходиться з навітряного боку.

Для виготовлення навісу необхідно зробити наступне:

1) Зав'язати капюшон пончо. Для цього щільно затягніть шнур, скачайте капюшон складете його втричі, і зв'язати його вільним кінцем шнура.

2) Розрізати мотузок навпіл, прив'язати одну половину мотузка за кутовою люверс з одного довгого боку пончо, а другу половину мотузка - з іншою боку за другий кутовий люверс.

3) Прив'язати невеликий кілочок (близько 10 см завдовжки) до кожного мотузка на відстані близько 1 см від кожного люверса. Такий кілочок не дасть затекти дощовій воді під пончо по мотузках. Також можна використовувати відрізки шнура. Треба прив'язати такі відрізки завдовжки близько 10 см до кожного люверса по верхньому краю укриття. Дощова вода стікатиме по них на землю, і не затікатиме під пончо.

4) Прив'язати мотузки до дерев (опорам) на рівні ваших грудей. Для прив'язування використовуйте рибальський багнет з петлею для швидкого розв'язування.

5) Розверніть пончо на вітрі і прикріпите до землі. Щоб це зробити, забийте три гострих кілочка в землю через люверса на нижній стороні пончо.

6) Якщо ви плануєте використовувати навіс більш за одну ніч, або якщо очікується дощ, зробіть посередині опору. Ви можете зробити це, натягнувши мотузок між двома вертикальними стовпами або деревами, які розташовуються на одній лінії з центром пончо.

7) Прив'язати інший мотузок до капюшона пончо; потягніть її вгору щоб підняти центр пончо і міцно прив'язати її до мотузка, натягнутого між двома деревами чи стовпами.

8) Іншим способом являється установка підпори в центрі навісу. Проте при такому способі обмежується вільний простір і пересування усередині укриття.

Рисунок 2 – навіс з пончо.

9) Для створення додаткового захисту від вітру і дощу, по сторонах укриття покладете суччя, гілки, рюкзак або інше спорядження.

10) Щоб зменшити втрати тепла через землю, постеліть усередині якої-небудь ізолюючий матеріал, наприклад листя або соснові голки.

11) Щоб збільшити скритність від ворожого спостереження, зменшите силует укриття, виконавши дві операції:

а) Зменште висоту натягнення шнурів до висоти коліна.

б) Вставивши в центральні люверси (з бічних сторін пончо) два кілочки завдовжки до 50 см (заввишки по коліно), притягніть пончо до землі, і забийте кілочки в землю.

Навіс з підручних матеріалів (рисунок 3).

Якщо ви знаходитесь в лісистій місцевості і маєте досить природного матеріалу, ви можете зробити навіс з підручних матеріалів без допомоги яких-небудь інструментів або використовуючи тільки ніж. Таке укриття зажадає більше часу, чим попереднє, проте воно забезпечує більш надійний захист. Вам знадобляться два дерева (чи два вертикальні стовпи), вартих на відстані близько 2 метрів один від одного, одну пряму палицю або жердину завдовжки близько 2,5 м і завтовшки 2-3 см, від п'яти до восьми жердин завдовжки 3-3,5 м і завтовшки 2-3 см для перекриття, шнур або лоза (ліана) для прив'язки, горизонтальна опора для дерев і інших жердин, ліана або гілки для зв'язування жердин.

Для спорудження такого навісу :

1) Покладете одну жердину завдовжки 2,5 м на два дерева на рівні вашого плеча. Це горизонтальна опора. Якщо на дереві є розгалуження, ви можете покласти жердину туди замість того, щоб прив'язувати її до дерева. Якщо дерева відсутні, зробіть опору з двох Y -подібних колод.

2) Покладете перекриття (3-х метрові жердини) однією стороною на горизонтальну опору. Переконаєтеся в тому, що задня

частина отриманого навісу спрямована убік вітри.

3) Прив'язати опори за допомогою гілок, ліани або шнура.

4) Закрийте каркас, що вийшов, гілками, кущами, листям або травою, укладаючи їх від низу до верху.

Рисунок 3 – навіс з підручних матеріалів.

5) Місце під навісом закрийте соломою, листям, сосновими голками або травою. У холодну погоду ви можете збільшити комфорт вашого навісу шляхом будівництва стінки-відбивача.

6) Як опори, забийте в землю чотири кілочка завдовжки близько 1 метра. Між ними складете в купу зелені гілки. Зав'язати вершини цих кілочків так, щоб зелені гілки не розпалися. Заповните простір між гілками невеликими гілочками або суччям.

Обігрів взимку.

Виживання в зимку має свої особливості. Головне – захиститися від холоду, тобто уміти швидко і якісно побудувати укриття. Від цього часто залежить ваше життя.

Сніг, що сильно злежався, близький по своїй структурі з льодом, має менше повітряних капілярів, важче обробляється і гірше тримає тепло. Майже такий же незручний для будівництва сніг, який тільки випав, в морозну погоду, оскільки він погано ліпиться. Найбільш зручний для будівництва сніжних укриттів

сухий сніг середньої щільності (з коефіцієнтом щільності 0,25 – 0,30), з рівномірною щільнозернистою структурою, який злегка продавлюється ногою.

Укриття, побудовані з снігу, в набагато більшому ступені, чим укриття з традиційного матеріалу (тканини, гілок, ялинового гілля і ін.), захищають людину від ураження холодом.

Часто ночівля в сніговому укритті виявляється навіть кращою за ночівлю біля вогнища. Спорудження печери або будиночку вимагає менших витрат сил і часу, чим заготівля великої кількості дров, розведення і багатогодинна підтримка вогнища.

При виборі тактики пасивного виживання недалеко від притулку в захищеному від негоди місці треба обладнати **спостережний пост**. Краще всього в цьому місці обладнати невелику сніжну печеру.

Дуже важливо для нормального відпочинку вирівняти лежанку або підлогу притулку. Якщо поверхня буде нерівною, з багатьма виступами і ямами, на ній незручно буде лежати. Якщо підлога буде нахилена в будь-яку сторону (найчастіше до входу, де працююча людина утрамбовує його колінами), відпочиваючі скачуватимуться, а при ночівлі на поліетилені, який легко їздить по снігу, людям весь час доведеться упиратися ногами в стіну, щоб не впасти в тунель. Вирівняну поверхню лежанки слід вистилати товстим шаром ялинового гілля. За відсутності ялинового гілля на сніг в 5 – 15 см один від одного розкладаються жердини, обламні гілки дерев. Якщо жердин і гілок не знайшлося, лижі можна укласти на заздалегідь утрамбований сніг. Причому укладаються лижі не паралельно одна одній, а віялоподібно – в головах ширше, в ногах вужче. Дно вхідного тунелю бажано вистилати поліетиленовою плівкою, тканиною, ялиновим гіллям.

При ночівлі в погано побудованому притулку, при загрозі загального переохолодження спати не можна! По можливості треба маленькими порціями їсти цукор і жиру утримуючі продукти, дрібними ковтками пити гарячий чай, каву, какао, в крайньому

випадку воду. Треба постійно розтирати частини тіла, що затекли, ворухити пальцями ніг, стопами, рухати плечима, стегнами, по черзі напружувати різні групи м'язів.

Особливу увагу слід звернути на руки і ноги, оскільки вони охолоджуються набагато швидше, ніж тіло. Не треба боятися тремтіння, воно не є ознакою втрати теплозахисних властивостей організму, не сигналізує про загрозу замерзання. Навпаки, тремтяча людина виділяє в 3 – 5 разів більше тепла, за рахунок чого зігрівається. Тремтіння – захисна реакція організму на холод. А ось якщо людина не тремтить у відповідь на атаки морозу, це вже небезпечно. В цьому випадку необхідно встати (у тісному, низькому притулку на коліна) і виконати декілька фізичних вправ, щоб зігрітися. Іноді корисно рукави верхнього одягу вивернути всередину, а руки укласти на груди або на стегна по бокам. Щоб виключити мимовільне засипання, слід розповідати один одному історії, співати пісні. В деяких випадках допустимо боротися з сном, викликаючи больові відчуття, наприклад, покусуючи з боків кінчик вказівного пальця (так званий «відновний центр») або затискаючи пальцями мочку вуха, кінчик носа.

Якщо зовні бушує заметіль, виходити з притулку неприпустимо! Навіть по зрозумілих людських потребах. Для подібних цілей треба використовувати будь-які ємкості, поліетиленові мішки або викопати в сніжній підлозі притулку глибоку яму-шурф, яку прикривати сніжним блоком. Коли мова йде про збереження життя – тут вже не до помилкової соромливості.

Досвід показує що, під час заметілі людина може загубитися і загинути в метрі від входу в укриття! Крім того, кожен хто виходить назовні запускає всередину притулку холод, мочить одяг, взуття, що було підсохнуло і заподіює масу інших незручностей всім.

При ночівлі в притулку слід пам'ятати, що **втрати тепла з непокритої голови** можуть досягати 50% всіх тепловтрат організму! Зігрівання кінцівок приносить тепло тільки ним,

зігрівання ж голови підсилює притоки крові до кінцівок. При лютomu морозі краще сидіти, чим лежати, оскільки в цьому випадку кровотік направлений в ноги. Лежати краще на боці, підклавши під себе витягнуту руку, що зменшить площу зіткнення з холодним ґрунтом. В деяких випадках допустимо видихати повітря під одяг.

Неприпустимо в аварійній ситуації приймати всередину алкоголь! Алкоголь може створювати ілюзію зігрівання за рахунок короточасного збільшення тепловіддачі, але за це доводиться розплачуватися невиправданими тепловтратами, ведучими до швидкого замерзання. Алкоголь провокує психічні зриви, істеричні реакції, неконтрольований сон, приводить до помилкових рішень.

Треба відмітити, що **боротьба з сном виправдовує себе лише в короточасних аварійних ситуаціях.** Можна не спати добу, двоє, але практично неможливо не спати троє і більше діб підряд. Тому, якщо відомо, що найближчим часом положення групи, не зміниться, треба з першого дня (саме дня, тому що вдень температура зазвичай вище, ніж вночі) починати вчитися спати в умовах холоду. Відмічено, що змучена недоїданням, недосипанням, фізичними перевантаженнями людина, перестає себе контролювати уві сні, і може загинути. І навпаки, сита, мало утомлена людина уміє відчувати, що замерзає, і вчасно прокинутися. Практика показує, що дрімотний сон можливий навіть при найнижчих температурах. Треба лише, засинаючи, “завести” свій біологічний будильник на півгодини вперед. Прокинувшись через вказаний час або раніше від холоду, перевірити свій стан, при необхідності розігріти м’язи рухом і знов заснути на півгодини. При цьому навіть найтриваліший, “рваний” сон дозволяє людині зберегти активність, і, значить, саме життя, чим, якби він не спав зовсім. У всіх випадках “холодний” сон товаришів повинні контролювати один або два безсонних чергових.

Для додаткового **обігріву сніжних укриттів** можна використовувати будь-які теплонагріваючі прилади – примуси, бензинові каталітичні грілки, газові лампи типу «кажан», печі, а

також свічки, сухе пальне, саморобні жирові лампи і спиртівки.

Зручні для обігріву укриттів газові лампи типу “кажан”. У аварійних умовах подібні лампи можна заправляти, окрім гасу, соляркою і рідкими тваринними жирами. Правда, в цьому випадку лампа сильно чадить.

При використанні газових ламп для обігріву укриттів їх скло доцільно обернути металевою фольгою. Ще краще надіти зверху на лампу згорнутий з фольги широкий кульок з отворами в куполі для відведення повітря, нижню частину якого розпустити у вигляді фартуха або нарізати на вільно звисаючі смужки. При цьому, чим більше буде площа фольги, тим вище буде тепловіддача лампи. За відсутності фольги можна повісити над лампою металеву миску або казанок, які нагріватимуться в теплових потоках, що піднімаються від лампи.

Іноді можливо обігрівати укриття за допомогою розжарених на вогні костриці великих каменів, внесених всередину і укладених на високу подушку з сирих жердин і гілок. Поступово остигаючи, камені нагріватимуть повітря усередині притулку.

Якщо є масло, жир тварин, птахів, риб – можна спробувати виготовити жирову лампу. Як гніт в лампі використовується тканина, розплетена мотузка, шматок бинта, будь-який інший матеріал, масло. В крайньому випадку – скручений сухий мох і навіть маленька тліюча березова вуглинка. Гніт змочується або натирається жиром. Чим товще гніт, тим більше він дає світла і тепла, але в той же час більше вимагає палива.

Самі лампи виготовляються з порожніх консервних банок, жерсті, товстої металевої фольги, в крайньому випадку – берести.

У кришці консервної банки пробивається отвір, через який пропускається гніт. Потім на кришку наливається розтоплений жир. Гніт, що просочився жиром, підпалюється. Іноді жир на кришку не наливається, а накладається шматками біля гніту. Але в цьому випадку розпалити лампу буде складніше. У міру згорання в лампу додаються нові порції жиру, який плавиться, стікає по гніту,

просочує його і підтримує горіння. Для кращої тяги збоку в банці можна пробити 3 – 4 отвори.

Інша лампа виготовляється з плоскої банки, коробки, заломленого по краях металевого листа, фольги. Ємкість заповнюється горючим матеріалом, на поверхню якого опускаються 2/3 гніту. Якщо вільно плаваючий гніт не підпалюється, його можна одним кінцем витягнути на край ємкості.

Якщо є бензин, то використовувати його можна тільки в суміші з піском. Для цього насипаний в яку-небудь ємність на третину її висоти пісок просочується бензином. У пісок утоплюється скручений з будь-якого підручного матеріалу (бинта, шматочка бавовняної тканини і ін.) гніт. Він змочується бензином і підпалюється. Лампа дає достатнє для обігріву невеликого притулку тепло. Правда, і кіптяви вистачає. Побойючись можливого спалаху, підпалювати лампу слід за допомогою довгої лучини. За відсутності банки можна просто викопати ямку в землі і насипати туди пісок, який просочити бензином.

Використання усередині сніжних укріплень відкритого вогню досить небезпечно. При неповному згоранні деяких горючих матеріалів в навколишнє повітря може виділятися чадний газ, смертельно небезпечний для людини. Ознаками чадіння можуть служити: неприємні відчуття в області серця, болі в грудях, запаморочення, слабкість, нудота, іноді блювота, шум у вухах, сухий кашель, сльозотеча.

Холодна нічівля в сніжному притулку.

ПОТРІБНО:

Сісти впритул один до одного, прагнучі досягти максимальної площі зіткнення тіл.

Застебнути всі гудзики, блискавки, затягнути манжети рукавів і штанини, надіти капюшон.

Викрутити одяг, який мокрий.

Пити гарячий чай, каву, бульйон.

Максимально утеплити ноги, голову.
Їсти цукор і жирутримуючі продукти.
Мати в притулку інструмент для розчищення вхідного отвору.
При необхідності зігрівати руки махами. Здійснювати інші фізичні дії розігрівуючи м'язи.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

Розосереджуватися по притулку. Залишати людей без нагляду.
Роздягатися в притулку.
Залишатися в мокрому одязі.
Вживати алкоголь.
Спати при загрозі замерзання.
Залишати без нагляду відкритий вогонь.
При будівництві розташовувати вхід в бік вітру.
Лежати і сидіти на снігу.
Перегріватися і потіти при будівництві укриттів.
Перебудовувати укриття в нічний час. Покидати укриття в темний час без крайньої необхідності.

Заходи забезпечення маскування укриття.

Для дотримання умов безпеки військовослужбовця місця відпочинку повинні бути розміщені на відстані від місць розташування населених пунктів, великих доріг та інших важливих об'єктів.

Пересування у денний час повинні бути обмежені, з метою запобігання виявлення військовослужбовця противником або місцевим населенням. Військовослужбовець повинен постійно вживати заходи приховування свого перебування, розводити багаття таким способом, щоб дим не видав де він знаходиться, не залишати за собою остатків їжі та сміття.

Виявлення противником укриттів стає можливим тільки в результаті порушення правил конспірації і маскування. Кожне укриття повинно мати (окрім основного входу) не менше одного запасного виходу. Із досвіду збройних конфліктів відомо, що в ряді випадків противнику вдавалося виявити укриття, але знищити

військовослужбовців він не міг, так як, використовуючи запасний вихід, їм вдавалося піти з-під удару.

1.2. Вузли та зв'язки

Простий – це найпростіший та найменший з усіх відомих вузлів (рисунок 4). Недолік простого вузла в тому, що він сильно затягується і вдвічі зменшує міцність мотузка. Це найпоширеніший вузол у побуті – його зав'язують на кінці швацької нитки. Він також є елементом багатьох складних корисних вузлів.

Рисунок 4 – простий вузол.

Прямий (морський) вузол застосовується для зв'язування мотузок однакової товщини. Вузол повинен бути симетричним і подібним на дві петлі, що утримують одна одну. Недолік цього вузла в тому, що він сильно затягується, особливо у разі намокання мотузок. Щоб запобігти затягуванню, у вузол вставляють суху дерев'яну паличку (діаметром 1,5 см). Після застосування вузла суху паличку розламують і вузол вивільняють.

Рисунок 5 – прямий вузол.

Техніка в'язання. Вузол легко в'яжеться двома способами. Перший - шляхом накидання (перехресчування) кінців один на одного, причому двічі накидається один і той же кінець мотузки. Другий спосіб полягає в протягуванні одного кінця мотузки в петлю, складену з кінця другої мотузки. Для цього беремо в одну руку складений петлею кінець мотузки (20-25 см), а другою рукою пропускаємо знизу кінець іншої мотузки, обертаємо навколо петлі і повертаємо в петлю. Кінці з петель повинні виходити симетрично (рисунок. 6).

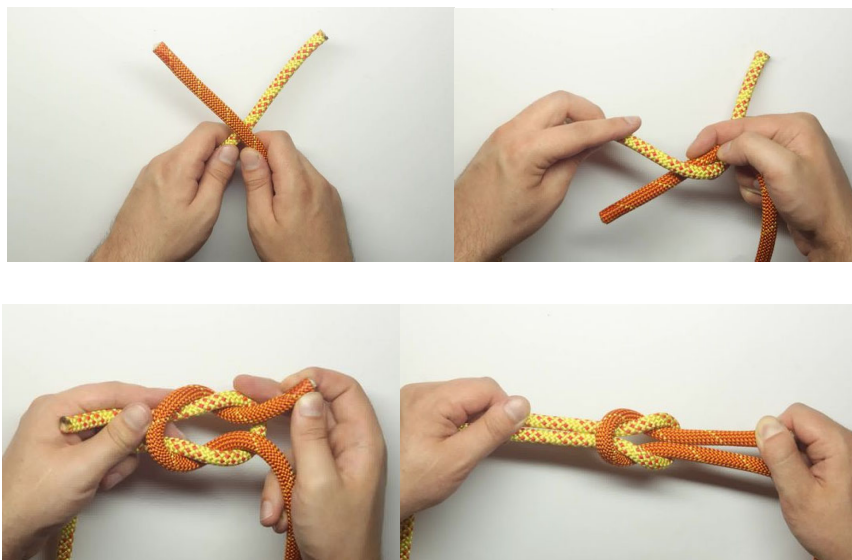

Рисунок 6 – прямий (морський) вузол.

Шкотовий вузол використовують для скріплення мотузок різної товщини (рисунок 7).

Зміст

I. Довідковий матеріал для проведення занять з виживання	2
Тема 1: Забезпечення життєдіяльності.....	3
1.1. Вибір місця та обладнання укриттів. Організація місця денного та нічного відпочинку	3
1.2. Вузли та зв'язки	15
1.3 Організація охорони, оборони та спостереження.....	22
1.4 Призначення пунктів збору. Створення системи тайників для зберігання запасів матеріально-технічних засобів	23
1.5 Сигнали розпізнавання.....	26
1.6 Маскування слідів свого перебування. Дії військовослужбовців (групи) у разі виявлення противником.	27
2.1 Добування вогню без сірників.....	28
2.2. Види, призначення багаття та способи його розведення в різних погодних умовах. Забезпечення маскування багаття.....	30
2.3 Способи запобігання обмороженню (перегріванню)	36
2.4 Основні способи приготування та добування їжі військовослужбовцями при виконанні бойового завдання. Полювання на тварин, птахів з використанням безшумної зброї. Ловля тварин і птахів за допомогою капкана, пастки, сіток та іншими способами.	39
3.1 Водозабезпечення військовослужбовців при виконанні бойових завдань. Добова норма води, порядок її використання. Природні джерела води та їх використання. Пошук джерел водопостачання.....	50
3.2 Способи очищення та знезараження води. Створення і підтримання запасів води. Дотримання питного та підтримання водно-сольового режиму.....	51
Тема 2: Основи слідопитства.	55
Тема 3: Прийоми прихованого, безшумного пересування та маскування.	60
Тема 4: Психологічна підготовка та саморегуляція військовослужбовця.....	65

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

ВИЖИВАННЯ

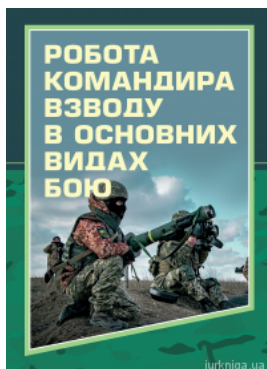
ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ
В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Підписано до друку 22.12.2022 р. Формат 60х84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 5,5. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

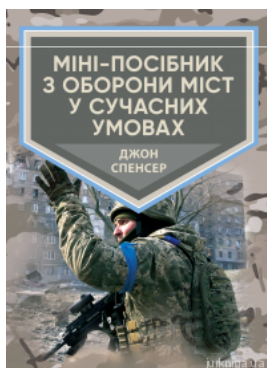
Робота командира взводу в основних видах бою. Навчальний посібник

Ближній бій. Місто, забудова, вулиця. Уроки битви та вправи

Залишитися в живих. Психологія поведінки в екстремальних ситуаціях. Правдиві історії про дивовижну стійкість і випадкову смерть

Міні-посібник з оборони міст у сучасних умовах

Броньований розум. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій

Пам'ятка снайпера. Пам'ятка стрільця

Перейти до галузі права
Військове право

Перейти на сайт →